

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธาน การประชุมคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 2/2556 ณ ห้องประชุม 201 อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ โดยมีนายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขานุการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหาร สำนักงาน กปร. และนักวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประมาณ 40 คน เข้าร่วมประชุม ฯ ในครั้งนี้

สำหรับการประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบถึงผลการดำเนินงานการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ ในช่วงที่ผ่านมาประกอบด้วย การอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. ประจำปีงบประมาณ 2556 งวดที่ 2 ความก้าวหน้าของโครงการศึกษาการป้องกันดินถล่ม ความก้าวหน้าของโครงการศึกษาการปรับปรุงและขยายพันธุ์หญ้าแฝกโดยเมล็ดพันธุ์และการติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ ประจำปี 2556 การเตรียมการเข้าร่วมการสัมมนาหญ้าแฝกนานาชาติ ครั้งที่ 6 เมืองดานัง ประเทศสาธารณรัฐเวียดนาม และการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับหญ้าแฝก เรื่อง การใช้ประโยชน์ระบบหญ้าแฝก นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้ร่วมกันพิจารณาถึงแผนการจัดสัมมนาหญ้าแฝกแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1/2557 ด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝก ครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2534 เพื่อแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน และการอนุรักษ์ดินและน้ำอันเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ประหยัด เรียบง่าย และมีผลสัมฤทธิ์สูง สำนักงาน กปร. จึงได้ดำเนินการสนองพระราชดำริและขับเคลื่อนการดำเนินงาน และบริหารงานในรูปของคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยรับผิดชอบด้านนโยบายร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนกว่า 30 หน่วยงาน โดยมีคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ รับผิดชอบด้านวิชาการ วางแผน และ

ติดตามประเมินผล ตลอดจนส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ได้มีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ จำนวน 5 ฉบับ ซึ่งปัจจุบันใช้แผนแม่บทฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559)

ในปี 2556 สำนักงาน กปร. ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ จำนวน 2 งวด งวดแรกเป็นเงิน 22,578,380 บาท งวดที่ 2 อนุมัติงบประมาณเป็นเงิน 20,850,000 บาท ให้กับกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำแผนงานด้านการส่งเสริมขยายผล การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกบนพื้นที่ต้นน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ความก้าวหน้าของโครงการศึกษาการป้องกันดินถล่ม ในปี 2557 มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมทางหลวง ใน 2 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่ป่าต้นชนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย โครงการศึกษาผลของระบบพืชและระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ร่วมกันหญ้าแฝกต่อคุณสมบัติของดินในพื้นที่เสี่ยงดินถล่ม โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม และโครงการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน งานป้องกันและลดผลกระทบจากโคลนถล่ม และโครงการศึกษาการป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก 2) พื้นที่ตำบลนบพิตา อำเภอนบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โครงการฟื้นฟูที่ดินถล่ม โดยการปลูกต้นไม้ร่วมกับหญ้าแฝกและวิธีกล โครงการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน และโครงการศึกษาการป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก

การดำเนินงานโครงการศึกษาการปรับปรุงและขยายพันธุ์หญ้าแฝกโดยเมล็ด มีแนวทางในการดำเนินงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการเพาะขยายพันธุ์หญ้าแฝกจากแปลงแม่พันธุ์สู่เกษตรกรผู้ปลูก การตรวจพันธุกรรม (DNA) หรือ (Deoxyribonucleicacid) ของหญ้าแฝก เพื่อให้

ทราบที่มาของแหล่งพันธุ์หญ้าแฝกนั้น ๆ นอกจากนี้ยังได้วางแนวทางในการแก้ไขปัญหาการชะงักการเจริญเติบโตของหญ้าแฝกไม่ต่อเนื่อง โดยการใส่ฮอร์โมนเร่งรากให้ยาว (Root growth) ซึ่งจะทำให้รากยาว แข็งแรง ภายใน 1 สัปดาห์ ทำให้การขนย้ายกล้ามีอัตราการรอดสูง

ในการนี้ สำนักงาน กปร. และคณะทำงานได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ ประจำปี 2556 ซึ่งคณะกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญๆ คือ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนกล้าหญ้าแฝก ควรปลูกในลักษณะเปลือยราก ซึ่งจะมีอัตราการรอดและค่าใช้จ่ายถูกมากกว่าปลูกในถุงสำหรับระยะห่างในการปลูกรอบขอบบ่อควรปลูกประมาณ 5-10 เซนติเมตร และตัดใบหญ้าแฝกทุก 3-4 เดือน เพื่อเร่งการแตกใบและออกไปข้างๆ จะทำให้กอชิดกันและหนาขึ้น จึงจะมีประสิทธิภาพในการป้องกันดินพังทลายได้ดี ควรปลูกพืชคลุมดินเพื่อช่วยยึดดิน อาทิ กระดุมทอง และพืชตระกูลถั่วให้มากขึ้นเพื่อยึดดินให้แน่น ควรมีการตัดใบหญ้าแฝกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งใบที่ตัดนั้นนอกจากจะเป็นธาตุอาหารของดินแล้ว ยังใช้คลุมดินเพื่ออุ้มน้ำในดินให้เกิดความชุ่มชื้น และสามารถนำมาทำเป็นดับเพลิงหลังคาซึ่งทนทานกว่าหญ้าชนิดอื่น การปลูกหญ้าแฝกเพื่อฟื้นฟูที่ดินถล่ม ควรนำระบบวิศวกรรมมาช่วย เช่นการปลูกในพื้นที่ตามคั่นน่าน ควรปลูกแบบครึ่งวงกลม รับความลาดเอียงเพื่อรับน้ำ อินทรีย์วัตถุจะเป็นประโยชน์ในตอนหน้าแล้ง และตัดใบคลุมดินเพื่อเป็นธาตุอาหารและอุ้มความชื้นในดิน รวมถึงในพื้นที่ดินถล่มควรปลูกไม้ยืนต้นร่วมกับหญ้าแฝกในลักษณะขั้มนันเดหรือแนว contour เพื่อชะลอความเร็วของน้ำตอนฤดูฝนและน้ำหลาก

สำหรับไม้ยืนต้น ได้แก่ กระถินเทพา มะขาม มะม่วงหิมพานต์ ควรดำเนินการทดลองเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีความลาดชันต่างกันโดยใช้ระบบหญ้าแฝก เป็นหลัก เปรียบเทียบพื้นที่ที่เป็นพืชพันธุ์ธรรมชาติกับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อดินถล่มและพื้นที่ที่ดินถล่มไปแล้วนอกจาก การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันสารพิษในดินแล้ว ควรมีการปลูกหญ้าแฝกในน้ำด้วย อาจปลูกในลักษณะแพลอยน้ำโดย

ใช้ทุนลอยซึ่งสามารถดูดซับสารพิษได้เช่นกัน ตลอด
จนพื้นที่สาธิตต้องมีการดูแลอย่างสม่ำเสมอ มีการ
เก็บและบันทึกข้อมูลต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลการ
ทดลองที่มีความถูกต้อง ตลอดจน สำนักงาน กปร.
ได้มีแผนในการจัดพิมพ์ เอกสารเรื่องการใช้ประโยชน์
ระบบหญ้าแฝกโดยแปลจากภาษาอังกฤษชื่อ Vetiver
System Application-Technical Reference Manual
มาจัดพิมพ์เป็นฉบับภาษาไทยเพื่อเผยแพร่ให้ความ
รู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกในด้านต่างๆ
อย่างกว้างขวาง และมีรายละเอียดที่ชัดเจน สะดวก
ต่อการใช้งาน รวมทั้งได้คัดเลือกข้อมูลและผลงาน
ที่ได้ทำมาอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศสาธารณรัฐ
เวียดนามและประเทศอื่นๆ สามารถเป็นคู่มือใน
การใช้งาน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดแนวคิดในการใช้
ประโยชน์ต่างๆ จากหญ้าแฝกได้เป็นอย่างดีด้วย

ในการนี้ที่ประชุมได้เตรียมการเข้าร่วมการ
สัมมนาหญ้าแฝกนานาชาติ ครั้งที่ 6 ที่จะจัดขึ้น
เป็นครั้งที่ 6 ณ พุรามารี รีสอร์ท เมืองดานัง สาธารณรัฐ
เวียดนาม ระหว่างวันที่ 5-8 พฤษภาคม 2558 ภาย
ใต้หัวข้อ “Vetiver System : Empowering
Sustainable Development” และที่ประชุมจะได้
ร่วมกันพิจารณาการจัดสัมมนาหญ้าแฝกแห่ง
ประเทศไทย ครั้งที่ 1/2557 เพื่อนำเสนอผล
งานการศึกษา วิจัยอย่างเป็นทางการ และเตรียม
ความพร้อมในการนำเสนอผลงานดังกล่าวในการ
สัมมนาหญ้าแฝกนานาชาติครั้งที่ 6 ที่เมืองดานัง
ประเทศสาธารณรัฐเวียดนามต่อไป